

DE REGENWULP IN FRYSLÂN GEDURENDE DE AFGELOPEN 25 JAAR

Meinte Engelmoer

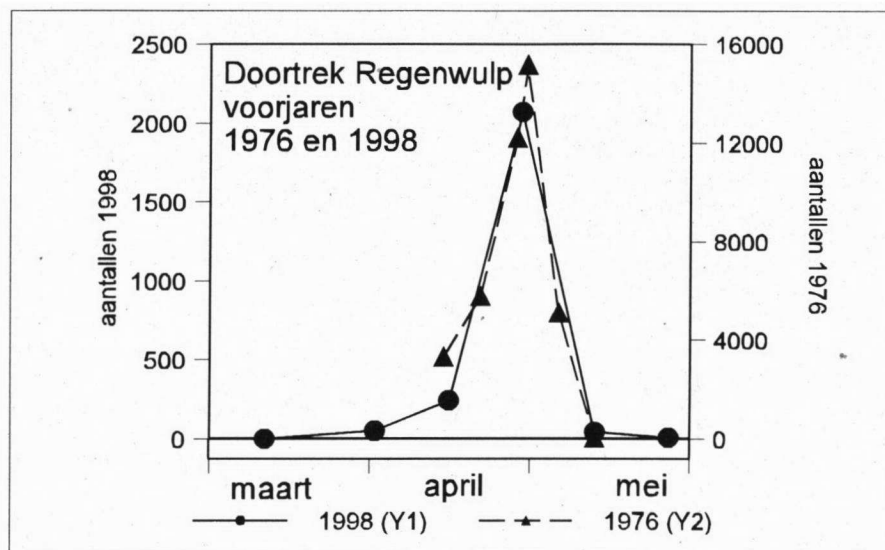
Toen de FFF in het begin van de zeventiger jaren van start ging, was bij de steltlopermensen veel aandacht voor de doortrek van de Regenwulp in het voorjaar. Het is vooral dankzij mensen als Arend-Jan van Dijk en Peter Keij dat we een goed beeld hebben van de verspreiding van de slaapplaatsen van deze soort uit de zeventiger jaren (Van Dijk 1979). Bovendien heeft Eddy Wymenga in de tachtiger jaren nog het nodige aan slaapplaattellingen in Fryslân georganiseerd, waardoor we ook de verspreiding van de slaapplaatsen uit die jaren kennen.

TELWERK

In de tweede helft van de negentiger jaren raakte de Wadvogelwerkgroep FFF geïnteresseerd, omdat de Regenwulp massaal in de landaanwinning bij Holwerd bleek te slapen tijdens de voorjaarsdoortrek (Zwarts & Blomert, pers. med.). Daar wilden we graag meer van weten. Bovendien bleek onze interesse voor de Regenwulp samen te vallen met het initiatief van Eddy Wymenga om in het voorjaar van 1998 weer slaapplaattellingen in het binnenland van Fryslân te organiseren. Dat werd dus tellen geblazen. We weten nu hoeveel Regenwulpen langs de Friese waddenkust slapen, maar hebben nu ook een beeld van de slaapplaatsverspreiding door Fryslân in de tweede helft van de jaren '90.

DOORTREK EN VERSPREIDING

Wymenga (2000) geeft een heldere samenvatting van het verloop van de

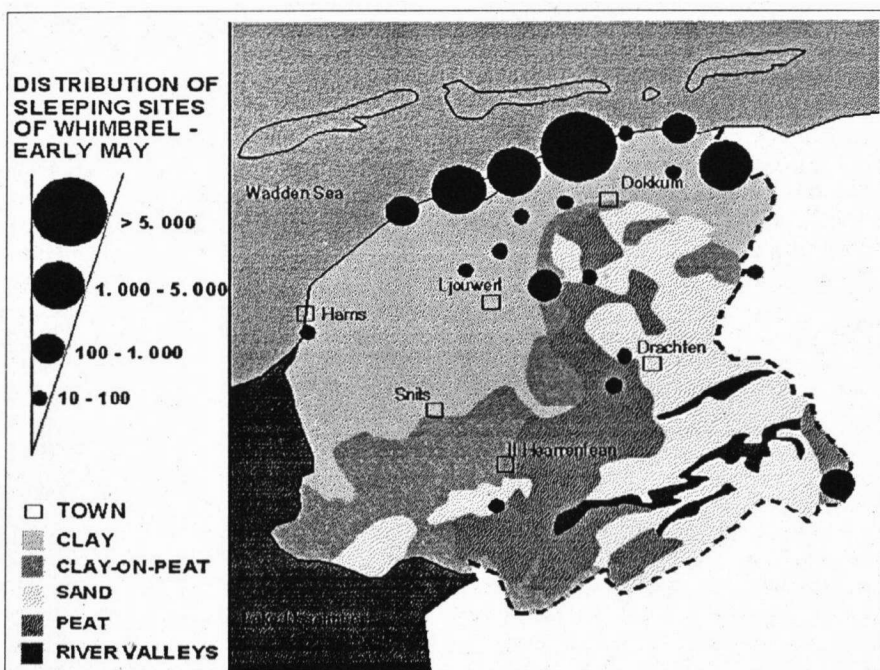
Figuur 1. Doortrek Regenwulp voor de jaren 1976 en 1998.

voorjaarsstrek van de Regenwulp. Daarom wordt hieronder alleen ingegaan op enkele specifieke punten.

Doortrekpatroon Allereerst blijkt de periode van voorjaarsdoortrek bij de

Regenwulp sinds het einde van de jaren '70 geheel niet veranderd te zijn. We weten dit dankzij het FFF-project uit 1998 (Wymenga 2000). Als uit deze slaapplaattellingen de regelmatig getelde gebieden bij elkaar worden gezet, blijkt de Regenwulp nog exact hetzelfde doortrekpatroon te hebben als indertijd is gevonden op het Drents-Friese plateau (figuur 1).

De jaren '70 Wel zijn er grote veranderingen opgetreden in de verspreiding van de slaapplaatsen. Die van de zeventiger jaren is weergegeven in Van Dijk (1979). De aanwezige Regenwulpen in Noord-Nederland sliepen toen vooral op het Drents-Friese Plateau, waarbij vooral grote aantallen overnachtten op het Dwingelderveld (max. tot 5.000 vogels), in het Fochteloërveen (max. tot 10.000 vogels) en het Canadameer bij Appelscha (max. tot 3.000 vogels). Buiten Noord-Nederland kwamen grote concentraties voor op de Kalmthoutse Heide en de Strijbeekse Heide in Noord-Brabant (beiden tot max. 4.000 vogels). Op het einde van de jaren '70 werden tijdens de piek in de voorjaarsdoortrek zo'n 23-30.000 Regenwulpen in ons land geteld. In die tijd werd niet geconstateerd dat de Regenwulp in de Friese

Figuur 2. Verspreiding van de Regenwulp

landaanwinning overnachtte. Wel waren er slaappleatsen in het Lauwersmeergebiet en langs de Groninger kust.

De jaren '80 In de loop van de jaren tachtig hebben de slaappleatsen van de Regenwulpen op voorjaarsdoortrek zich verplaatst naar de randen van het Drents-Friese Plateau (Wymenga 2000). Halverwege de jaren '80 sliepen er bijvoorbeeld tot max. 3.500 Regenwulpen in de Alde Feanen. Toen overnachtten er ook Regenwulpen langs de Friese Waddenkust (mond. med. Y. van der Heide) en in de Groninger landaanwinning (Van Dijk & Van Os 1982).

De jaren '90 Aan het einde van de

negentiger jaren blijken vrijwel geen grote slaappleatsen meer in het binnenland van Fryslân voor te komen (figuur 2). Voorzover er nog concentraties van 1.000 of meer exemplaren worden geconstateerd, blijken deze zich uitsluitend nog te bevinden langs de Friese Waddenkust of in de Ezumakeeg (Lauwersmeer). Langs de Friese Waddenkust ligt het zwaartepunt van de verspreiding bij Holwerd (tabel 1). Verder komen ze zeer verspreid langs Noard-Fryslân Bûtendyks buitendijks voor. Ze overnachten er bij de waterlijn of tussen de pollen Engels slijkgras.

In 1997 bleken de overnachtende aantallen in de landaanwinning bij Holwerd nog vrij laag met bijna 2.500 exemplaren. Mogelijk waren we toen

op 26 april nog wat te vroeg met tellen of was de trek wat later op zijn hoogtepunt. In 1998 hebben we op 1 mei geteld en weer vooral bij Holwerd. We hebben toen ruim 4.500 exemplaren vastgesteld bij Holwerd. Het jaar daarop waren we vooral geïnteresseerd in het nog niet getelde deel van de kust westelijk van Blija. Daar bleken ook nog een 1.300 exemplaren te slapen. We hebben op 29 april 2000 alleen al in de landaanwinningswerken van Holwerd zo'n 7.500 exemplaren geteld. Als we van die verschillende jaren de maxima per telgebied nemen komen we op een totaalschatting van maximaal 11.000 Regenwulpen tijdens de voorjaarsdoortrek in Noord-Fryslân.

LITERATUUR

- DIJK, A.J. VAN. 1979. Onderzoek naar het voorkomen van de Regenwulp *Numenius phaeopus* in Nederland. Watervogels 4: 7-13
DIJK, A.J. VAN & B.L.J. VAN OS. 1982. Vogels van Drenthe. Van Gorcum, Assen.
WYMENGA, E. 2000. Steltlopers op slaappleatsen in Fryslân in het voorjaar van 1998. Twirre 11 (4): 1-6.

Meinte Engelman, Wadvogelwerkgroep FFF, Bentismaheerd 39, 9736 EC Groningen (tel.: 050-5421158)